

Perustuslakivaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Puolustusvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 13/2018 vp): Asia on saapunut perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava puolustusvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöjohtaja Hanna Nordström, puolustusministeriö
- hallitussihteeri Perttu Wasenius, puolustusministeriö
- tietosuojavaltuutettu Reijo Aarnio, tietosuojavaltuutetun toimisto
- professori Juha Lavapuro
- professori Tuomas Ojanen
- professori (emeritus) Teuvo Pohjolainen
- oikeustieteen maisteri Niklas Vainio
- professori Tomi Voutilainen

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa. Esitykseen sisältyy lisäksi ehdotukset laeiksi eräiden muiden lakien muuttamisesta.

Lait oli esitystä annettaessa tarkoitettu tulemaan voimaan 6 päivänä toukokuuta 2018.

Esitykseen sisältyvissä säätämisyjärjestysperusteluissa lakiehdotuksia tarkastellaan perustuslain 10 §:ssä turvatun henkilötietojen ja yksityisyydensuojan kannalta. Huomiota kiinnitetään myös Euroopan ihmisoikeussopimuksen yksityiselämän suojaa koskevaan 8 artiklaan.

Lakiehdotukset voidaan hallituksen käsityksen mukaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Ehdotettu sääntely on kuitenkin valtiosääntöoikeudellisesti merkityksellistä perustus-

Valiokunnan lausunto PeVL 52/2018 vp

lain 10 §:ssä säädetyn yksityiselämän suojan ja henkilötietojen suojan kannalta, ja esitys on siksi syytä saattaa eduskunnan perustuslakivaliokunnan käsiteltäväksi.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Arvion lähtökohdat

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki henkilötietojen käsittelystä puolustusvoimissa (jäljempänä myös lakiehdotus). Perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella on säädetty myös erityislait henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa (PeVL 19/2005 vp), tullissa (PeVL 71/2014 vp) ja rikosseuraamuslaitoksessa (PeVL 70/2014 vp). Valiokunta on lisäksi vastikään arvioinut hallituksen esitystä laiksi henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa (PeVL 51/2018 vp).

Myös nyt arvioitava esitys liittyy Suomen tietosuojalainsäädännön kokonaisuudistukseen, jonka taustalla on Euroopan unionin tietosuoja-asetuksen säätely. Lisäksi esitykseen sisältyy myös ehdotus henkilötietojen käsittelyä sotilastiedustelutehtävien yhteydessä koskevaksi säätelyksi, minkä vuoksi esityksellä on liittyviä myös tiedustelulainsäädännön säätämiseen.

Ehdotus on merkityksellinen perustuslain 10 §:ssä säädetyn yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta. Hallituksen esityksen lakiehdotuksen 2 §:n 1 momentin mukaan, jollei tässä laissa toisin säädetä, laissa tarkoitettuun henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan tämän lain lisäksi henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annettua lakia (jäljempänä myös rikosasioiden tietosuojalaki) sen 10 §:n 2 momenttia, 54 §:ää ja 7 lukua lukuun ottamatta.

Perustuslakivaliokunta on hiljattain arvioinut (PeVL 26/2018 vp) rikosasioiden tietosuojalain säätämiseen tähdännyttä hallituksen esitystä, johon sisältyvän lakiehdotuksen tarkoituksena on muun ohella toimeenpanna ns. poliisidirektiivi (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/680 luonnollisten henkilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelystä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitepäätyksen 2008/977/YOS kumoamisesta). Rikosasioiden tietosuojalakea sovelletaan kansallisen harkinnan perusteella laaditun säätelyn johdosta myös Puolustusvoimien, poliisin ja Rajavartiolaitoksen käsitellessä henkilötietoja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä (ks. myös PeVL 26/2018 vp, s. 4).

Perustuslakivaliokunta on EU:n tietosuoja-asetuksen soveltamisalalla tarkistanut kantaansa henkilötietojen suojasta lailla säätämisen vaatimuksen osalta. Valiokunnan mukaan (PeVL 26/2018 vp, s. 3, PeVL 14/2018 vp, s. 7) perustuslain 10 §:ssä turvatut oikeudet saavat kuitenkin erityistä merkitystä korostuneen perusoikeusherkissä säätelykonteksteissa. Nyt arvioitavan esityksen perusteluissa (s. 20) viitataan siihen, että osa Puolustusvoimien toiminnasta, johon liittyy henkilötietojen käsittelyä, on luonteeltaan erittäin lähellä poliisidirektiivin soveltamisalaan kuuluvia toimintoja. Puolustusvoimat toimii esimerkiksi esitutkintaviranomaisena sotilasrikosasioissa, minkä lisäksi sen tehtäviin kuuluu tiettyjen maanpuolustukseen liittyvien rikosten ennalta estäminen

Valiokunnan lausunto PeVL 52/2018 vp

ja paljastaminen. Lakiehdotuksessa säädetään myös henkilötietojen käsittelystä sotilastiedustelu-tehtävien yhteydessä. Valiokunnan mukaan henkilötietojen käsittelyä koskevaa sääntelyä on täl-laisissa suuren riskin perusoikeusherkeissä sääntelykonteksteissa edelleen arvioitava valiokunnan aiemman sääntelyn lakitasoisuutta, täsmällisyyttä ja kattavuutta korostaneen käytännön pohjalta (ks. myös PeVL 14/2018 vp, s. 7).

Merkityksellistä tässä suhteessa oli myös, että tuolloin käsillä olleeseen esitykseen sisältyvä eh-dotus laiksi henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä olisi soveltamisalallaan yleislakina sovellettavaksi tuleva laki, jota on tarkoitus täy-dentää eri hallinnonaloja koskevalla erityislainsäädännöllä (PeVL 26/2018 vp, s. 3—4). Valio-kunnan käsityksen mukaan nyt arvioitavan lakiehdotuksen tarkoitus on toimia tällaisena täyden-tävänä erityislainsäädäntönä. Valiokunnassa on lausuntoasiana vireillä samanaikaisesti tämän esityksen kanssa myös hallituksen esitys eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä Rajavar-tiolaitoksessa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 241/2018 vp) sekä hallituksen esitys edus-kunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä Tullissa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 259/2018 vp).

Perustuslakivaliokunta on arvioinut arkaluonteisten tietojen käsittelyä pitäen lähtökohtana, että yksityiselämän suojaan kohdistuvia rajoituksia on arvioitava kulloisessakin sääntely-yhteydessä perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten valossa (ks. PeVL 42/2016 vp, s. 2—3 ja siinä vii-tatut lausunnot). Merkityksellistä on ollut, että valiokunnan vakiintuneen käytännön mukaan lain-säätäjän liikkumavaraa rajoittaa henkilötietojen käsittelystä säädettäessä erityisesti se, että henki-lötietojen suoja osittain sisältyy perustuslain 10 §:n samassa momentissa turvatus yksityiselä-män suojan piiriin. Lainsäätäjän tulee turvata tämä oikeus tavalla, jota voidaan pitää hyväksyttä-vänä perusoikeusjärjestelmän kokonaisuudessa. Valiokunta on tämän vuoksi arvioinut erityisesti arkaluonteisten tietojen käsittelyn sallimisen koskevan yksityiselämään kuuluvan henkilötieto-ten suojan ydintä (PeVL 37/2013 vp, s. 2/I), minkä johdosta esimerkiksi tällaisia tietoja sisältä-vien rekisterien perustamista on arvioitava perusoikeuksien rajoitusedellytysten, erityisesti rajoi-tusten hyväksyttävyyden ja oikeasuhtaisuuden, kannalta (PeVL 29/2016 vp, s. 4—5 ja esimerkiki PeVL 21/2012 vp, PeVL 47/2010 vp sekä PeVL 14/2009 vp). Valiokunta on antanut merkitys-tä luovutettavien tietojen luonteelle arkaluonteisina tietoina arvioidessaan tietojen saamista ja luovuttamista salassapitovelvollisuuden estämättä koskevan sääntelyn kattavuutta, täsmällisyyt-tä ja sisältöä (ks. esim. PeVL 38/2016 vp, s. 3).

Perustuslakivaliokunta on painottanut arkaluonteisten tietojen käsittelyn aiheuttamia uhkia. Va-liokunnan mielestä arkaluonteisia tietoja sisältäviin laajoihin tietokantoihin liittyy tietoturvaan ja tietojen väärinkäyttöön liittyviä vakavia riskejä, jotka voivat viime kädessä muodostaa uhan hen-kilön identiteetille (PeVL 13/2016 vp, s. 4, PeVL 14/2009 vp, s. 3/I). Myös EU:n yleisen tieto-suoja-asetuksen mukaan erityisiä henkilötietoja, jotka ovat erityisen arkaluonteisia perusoikeuk-sien ja -vapauksien kannalta, on suojeltava erityisen tarkasti, koska niiden käsittelyn asiayhteys voisi aiheuttaa huomattavia riskejä perusoikeuksille ja -vapauksille. Valiokunta on tämän johdos-ta kiinnittänyt erityistä huomiota siihen, että arkaluonteisten tietojen käsittely on syytä rajata täs-mällisillä ja tarkkarajaisilla säännöksillä vain välttämättömään (ks. esim. PeVL 3/2017 vp, s. 5). Tällaista rajausta on valiokunnan uudemmassa käytännössä pidetty säätämisyjärjestyskysymykse-nä (ks. esim. PeVL 15/2018 vp, s. 40).

Valiokunnan lausunto PeVL 52/2018 vp

Perustuslakivaliokunnan mukaan arkaluonteisten tietojen käsittelyä koskevaa sääntelyä on sanottu johdosta, tietosuojasetuksen mahdollistamissa puitteissa, edelleen syytä arvioida myös aiemman sääntelyn lakitasoisuutta koskevan käytännön pohjalta. Sääntelyn tarpeen osalta on syytä kiinnittää huomiota myös asetuksessa omaksuttuun riskiperusteiseen lähestymistapaan. Valiokunta painottaa, että myös arkaluonteisten henkilötietojen käsittelyä koskevan sääntelyn kohdalla on syytä pyrkiä selkeään ja ymmärrettävään lainsäädäntöön (PeVL 14/2018 vp, s. 5—6).

Puolustusvoimien henkilörekistereihin talletetaan runsaasti sellaisia tietoja, joiden suojaaminen oikeudettomalta käytöltä on erittäin tärkeää. Tällaisessa tilanteessa myös tietojen käytön valvontaan on kiinnitettävä korostettua huomiota (ks. myös PeVL 51/2018 vp, s. 5, PeVL 42/2014 vp, s. 2/II—3/I, ks. myös PeVL 35/2018 vp, s. 34). Valiokunta korostaa, että tietojen suojaamista oikeudettomalta käytöltä ei voi perustaa yksin rekisterinpitäjää tai tietojen käsittelijää koskevan virkavastuun tai muun seuraamusjärjestelmän varaan.

Soveltamisala

Lakiehdotuksen 2 §:n 4 momentin mukaan muusta kuin 1 §:ssä tarkoitettusta henkilötietojen käsittelystä puolustusvoimissa säädetään EU:n yleisessä tietosuojasetuksessa ja tietosuojalaisissa. Perusteluissa viitataan siihen, että lain soveltamisala rajautuisi siten sen perusteella, mihin tarkoitukseen henkilötietoja käsitellään. Jos käsittelyn tarkoitus liittyy jonkin pykälässä mainitun puolustusvoimista annetussa laissa säädetyn tehtävän hoitamiseen, käsittelyyn sovellettaisiin tätä lakia. Vastaavasti, jos käsittely ei liittyisi näiden tehtävien hoitamiseen, vaan käsittelyn perusteena olisi esimerkiksi henkilöstöasioiden hoitaminen, käsittelyyn ei sovellettaisi tätä lakia, vaan EU:n tietosuojasetusta ja yleistä tietosuojalakia. Perusteluissa katsotaan, että käytännössä tietosuojasetusta ja yleistä tietosuojalakia siten sovellettaisiin vain sellaiseen henkilötietojen käsittelyyn, joka ei olisi tarpeellista puolustusvoimista annetussa laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Nyt arvioitavan lakiehdotuksen soveltamisalaan ei ehdotetun soveltamisalasäännöksen perusteella kuuluisi perusteluiden mukaan lainkaan sellaista henkilötietojen käsittelyä, johon sovelletaan EU:n tietosuojasetusta.

Perustuslakivaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että tietosuojasetus on kaikilta osiltaan velvoittava ja että sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa suoraan SEUT 288 (2) artiklan nojalla (ks. myös PeVL 14/2018 vp, s. 3). Asetuksen suorasta sovellettavuudesta muun muassa seuraa, että sen sovellettavuus jäsenvaltioissa määräytyy suoraan asetuksen nojalla ilman, että soveltamisalaa voitaisiin rajoittaa tai edes selittää kansallisella sääntelyllä. Valiokunta ei ole aivan vakuuttunut siitä, että esimerkiksi kaikki laissa säännellyt tietosisällöt ja käyttötarkoitukset liittyisivät sillä tavoin kansalliseen turvallisuuteen, ettei lain soveltamisalaan kuuluvaan käsittelyyn tulisi lainkaan soveltaa EU:n tietosuojasetusta. Puolustusvaliokunnan on syytä selkeyttää lakiehdotuksen soveltamisalasäännöstä.

Julkisuusperiaate

Lakiehdotuksen 2 §:n 2 momentin mukaan henkilötietojen salassapidosta ja vaitiolovelvollisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa. Perustelujen (s. 29) mukaan viittaus on luonteeltaan vain informatiivinen. Yleislakina sovellettavaksi tulevan, perustuslakivaliokunnan nimenomaisella myötävaikutuksella tältä osin (PeVL 26/2018 vp, s. 7) säädetyn

Valiokunnan lausunto PeVL 52/2018 vp

rikosasioiden tietosuojalain 2 §:n mukaan oikeuteen saada tieto ja muuhun henkilötietojen luovuttamiseen viranomaisen henkilörekisteristä sovelletaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta säädetään. Valiokunta pitää perustuslain 12 §:n 2 momentista johtuvista syistä välttämättömänä, että sääntelyn sanamuoto yhtenäistetään yleislain kanssa. Tämä on tärkeää myös virheellisten vastakohtaispäätelmien välttämiseksi.

Henkilötietojen käsittelyn periaatteet

Rikosasioiden tietosuojalakiin sisältyy asianmukaiset ja yksityiskohtaiset säännökset henkilötietojen käsittelyn yleisistä edellytyksistä ja periaatteista, rekisteröidyn oikeuksista, valvonnasta ja esimerkiksi tietoturvasta (ks. myös PeVL 26/2018 vp, s. 4). Sen 2 luvussa säädetään yksilöidysti henkilötietojen käsittelyn yleisistä periaatteista, joita on noudatettava aina käsiteltäessä henkilötietoja sen soveltamisalalla. Perustuslakivaliokunnan mielestä olennaista on, että keskeisten henkilötietojen käsittelyä koskevien periaatteiden soveltamisala muodostuu näin arvioiden kattavaksi.

Ehdotetun sääntelyn soveltamisessa on kuitenkin otettava huomioon oikeasuhtaisuuden, yhdenvertaisuuden ja syrjimättömyyden vaatimukset. Perustuslakivaliokunta on arvioidessaan poliisin toimivaltuuksia määrittävää siviilitiedustelulainsäädäntöä korostanut tarvetta säätää yleisistä periaatteista tietoliikennetiedustelulaissa ja sotilastiedustelulaissa sekä poliisilaissa yhdenmukaisesti (PeVL 35/2018 vp, s. 15). Valiokunnan mielestä myös nyt arvioitavaa hallituksen esityksen 1. lakiehdotusta on täydennettävä poliisilain 1 luvun 2—5 §:n kaltaisilla periaatesäännöksillä.

Perustuslakivaliokunta katsoi arvioidessaan siviilitiedustelulainsäädäntöä, että ottaen huomioon tiedustelutoimintaan liittyvät profiloinnin riskit myös nimenomaisen ja asianmukaisesti laaditun syrjintäkiellon ottaminen lakiin oli välttämätöntä, jotta lakiehdotus voitiin käsitellä tavallisen lain säätämisympäristössä (PeVL 35/2018 vp, s. 15). Valiokunta piti sotilastiedustelulainsäädännön arvion yhteydessä säätämisympäristönsäytymisenä sitä, että tällaisen kiellon on vastattava perustuslain 6 §:n 2 momentin syrjintäkieltoa myös siten, että siinä lueteltujen kiellettyjen syrjintäperusteiden luettelo ei ole tyhjentävä (PeVL 36/2018 vp, s. 17—18). Valiokunnan mielestä myös nyt arvioitavaa hallituksen esityksen 1. lakiehdotusta on täydennettävä näin muotoillulla yleisellä syrjintäkiellolla. Tällainen täydennys on edellytyksenä sille, että 1. lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisympäristössä.

Lakiehdotuksen 3 §:n 2 momentti sisältää perustuslakivaliokunnan mielestä valtiosääntöisesti asianmukaisen yleissäännöksen, jonka mukaan henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetun lain 11 §:ssä tarkoitettujen erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen tallettaminen ja muu käsittely on sallittua vain, jos käsittely on rekisterin käyttötarkoituksen kannalta välttämätöntä. Perustuslakivaliokunta painottaa säännöksen merkitystä lain muiden säännösten tulkinnassa.

Käsittelyn tarkoituksen määrittäminen

Euroopan unionin perusoikeuskirjan 8 artikla edellyttää, että henkilötietojen käsittelyn on tapahduttava tiettyä tarkoitusta varten. Tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan henkilötiedot on kerättävä tiettyä, nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten. Tietosuoja-asetuk-

Valiokunnan lausunto PeVL 52/2018 vp

sen 5 artiklan 2 kohdan mukaan rekisterinpitäjä vastaa siitä, ja sen on pystyttävä osoittamaan se, että 1 kohtaa on noudatettu. Tietosuoja-asetusta ei kuitenkaan sovelleta muun ohella sellaiseen henkilötietojen käsittelyyn, jota suoritetaan sellaisen toiminnan yhteydessä, joka ei kuulu unionin lainsäädännön soveltamisalaan tai jota toimivaltaiset viranomaiset suorittavat rikosten ennalta estämistä, tutkintaa, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia varten tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten, mukaan lukien yleiseen turvallisuuteen kohdistuvilta uhkilta suojelua ja tällaisten uhkien ehkäisyä varten. Ensin mainitun poikkeuksen alaan lukeutuu muun ohella lähtökohtaisesti edellä sanotun mukaisesti kansallinen turvallisuus (ks. myös PeVL 35/2018 vp, s. 10—11, PeVL 36/2018 vp, s. 11), jälkimmäisen alaan lähinnä poliisidirektiivi.

Perustuslakivaliokunta on arvioidessaan henkilötietojen käsittelyä koskevaa lainsäädäntöä pitänyt henkilötietojen suojan kannalta tärkeinä sääntelykohteina muun ohella rekisteröinnin tavoitetta, tietosisältöjä ja sallittuja käyttötarkoituksia. (ks. PeVL 14/1998 vp, s. 2 ja esimerkiksi PeVL 14/2018 vp, s. 2). Valiokunnan edellä selostetun tarkistetun käytännön mukaan näiden seikkojen sääntelyn lain tasolla tulee nyt arvioitavassa sääntely-yhteydessä olla edelleen kattavaa ja yksityiskohtaista.

Lakiehdotuksen 2 luvussa säädettäisiin rekisteröinnin tavoitteista säätämällä kullekin henkilörekisterille yksityiskohtaisesti sen käyttötarkoitus. Pysyvien henkilörekisterien osalta rekisteröinnin tavoitteen tulisi aina vastata kyseisen henkilörekisterin käyttötarkoitusta. Tilapäisen tai muun henkilörekisterin perustaminen olisi sallittua ainoastaan niihin tarkoituksiin, joista lain 16 §:ssä säädetään.

Lakiehdotuksen 13 ja 15 §:ssä sallittaisiin kuitenkin henkilötietojen tallettaminen rekisteriin enintään kuuden kuukauden ajaksi sen selvittämiseksi, ovatko tiedot merkityksellisiä sotilastiedustelutehtävien tai rikosten ennalta estämisen- ja paljastamistehtävien hoitamiseksi. Sääntämisperusteluissa (s. 60) viitataan siihen, että säännökset mahdollistaisivat siten normaaleista tietojen käsittelykynnyksistä poikkeamisen väliaikaisesti. Sotilastiedustelutehtäviin ja rikosten ennalta estämisen- ja paljastamistehtäviin liittyvä tiedonhankinta poikkeaa luonteeltaan tyypillisistä viranomaisten tiedonhankintamenetelmistä, eikä niissä ole perusteluiden mukaan siksi aina mahdollista välittömästi selvittää kaiken tehtävien hoitamisen yhteydessä saadun tiedon merkityksellisyyttä. Ehdotetun kuuden kuukauden enimmäisajan tarkoituksena on perustelujen mukaan varmistaa, että yksityisyyden suojan rajoitus on kokonaisuutena oikeasuhtainen tavoiteltuun päämäärään nähden.

Poliisidirektiiviä sovelletaan sen 2 artiklan mukaan toimivaltaisten viranomaisten direktiivin 1 artiklan 1 kohdassa säädettyjä tarkoituksia varten suorittamaan henkilötietojen käsittelyyn. Viitatus artiklan mukaisia tarkoituksia ovat rikosten ennalta estäminen, tutkiminen, paljastaminen tai rikoksiin liittyvien syytetoimien tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpano, mukaan lukien yleiseen turvallisuuteen kohdistuvilta uhkilta suojelu ja tällaisten uhkien ehkäisy. Direktiivin 4 artiklan 1 kohdan b alakohta edellyttää, että henkilötiedot kerätään tiettyjä nimenomaisia ja laillisia tarkoituksia varten. Direktiivin 4 artiklan 4 kohdan mukaan rekisterinpitäjän on kyettävä osoittamaan, että henkilötietoja on käsitelty tämän periaatteen mukaisesti. Direktiivin 8 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa säännellään tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvaa käsittelyä, on täsmennettävä ainakin käsittelyn tavoitteet, käsiteltävät henkilötiedot ja käsittelyn tarkoitukset. Perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan EU-oikeu-

Valiokunnan lausunto PeVL 52/2018 vp

den näkökulmasta ehdotettu sääntely olisi mahdollista vain EU-oikeuden soveltamisalan ulkopuolella, esimerkiksi kansallisen turvallisuuden ylläpitämiseksi (ks. PeVL 51/2018 vp, s. 9). Perusteluissa viitataan siihen, että valtaosa Puolustusvoimissa tapahtuvasta henkilötietojen käsittelystä tapahtuu kansallisen turvallisuuden perusteella (s. 9).

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 4 artiklan 2 kohdan määräyksen mukaan kansallinen turvallisuus säilyy yksinomaan kunkin jäsenvaltion vastuulla. Unionilla ei ole kansallista turvallisuutta koskevaa toimivaltaa. Kansallinen turvallisuus on myös vakiintuneesti hyväksytty EUT:n oikeuskäytännössä oikeutetuksi tavoitteeksi rajoittaa perusoikeuksia (esim. tuomio komissio v. Suomi, C-284/05, 45, 47 ja 49 kohta). Valiokunnan käsityksen mukaan sanottu ei kuitenkaan merkitse kansalliselle lainsäätäjälle rajoituksetonta toimivaltaa. Valiokunnan käsityksen mukaan EU-oikeuden soveltamisala ja siitä seuraava perusoikeuskirjan soveltamisala on EU-oikeudellinen kysymys, eikä jäsenvaltiolla ole siten toimivaltaa EU-oikeuden soveltamisalan määrittelyyn edes kansallisen turvallisuuden perusteella. Kansallista turvallisuutta koskevaan perusteeseen vetoavan jäsenvaltion on siten osoitettava objektiivisin perustein tarve turvautua siihen (ks. PeVL 35/2018 vp, s. 10—11, PeVL 36/2018 vp, s. 11). Kuten edellä todettiin, ehdotettu sääntely ei kuitenkaan kokonaisuudessaan rajoittune EU-oikeuden soveltamisalan ulkopuolelle. Lisäksi EU-oikeuden näkökulmasta lienee selvää, että kansallisen turvallisuuden perusteella ei voi käsitellä henkilötietoja kokonaan ilman oikeudellisia rajoituksia (ks. PeVL 35/2018 vp, s. 10—11, PeVL 36/2018 vp, s. 11).

Perustuslakivaliokunnan mukaan kansallinen turvallisuus ei oikeuta poikkeamaan perustuslain 10 §:ssä turvasta henkilötietojen suojan turvaamisvelvoitteesta. Valiokunta on esimerkiksi katsonut, että rikosasioiden tietosuojalain soveltamisalan laajennus kansallisen turvallisuuden ylläpitämiseen täyttää henkilötietojen turvaamista koskevan perustuslaillisen velvoitteen myös tältä osin (PeVL 26/2018 vp, s. 4). Lisäksi valiokunnan mukaan sotilastiedustelutoimivaltuuksien lainmukainen käyttö edellyttää niillä kerättävien henkilötietojen käsittelyn laintasoista sääntelyä (ks. PeVL 36/2018 vp, s. 39). Valiokunta on kuitenkin nyt käsillä olevan kanssa samankaltaisessa sääntely-yhteydessä pitänyt rekisterisääntelyn yleisluonteisuutta tavallaan ymmärrettävänä (PeVL 51/2002 vp, s. 2/II).

Perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan ehdotettu säännös merkitsee sitä, että puolustusvoimat voisi tallettaa sähköisiin tietokantoihin suuria määriä henkilötietoja, joiden merkityksellisyys on tietojen tallettamistilanteessa epäselvä. Rekisteröitävien henkilötietojen sallittuja käyttötarkoituksia ei ole laissa määritelty. Rekisteröitäviin henkilötietoihin voi ilmeisesti kuulua myös arkaluonteisia tietoja, sillä perusteluissa viitataan siihen, että merkityksellisyydellä viitattaisiin käsittelykynnysten täyttymiseen, eli erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen osalta välttämättömyyteen ja muiden henkilötietojen osalta tarpeellisuuteen (s. 37). Ehdotettua henkilötietojen käsittelyä merkityksellisyyden arviointia varten ei voisi valvoa, koska esitetty säännös mahdollistaisi puolustusvoimille oikeuden rekisteröidä tietojärjestelmään henkilötietoja rajoittamattomasti, ilman niiden käyttötarkoituksen, sisällön tai rekisteröimisedellytysten määrittelemistä.

Perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan ehdotetun sääntelyn perusteella muodostuisi laaja, tietosisällöltään ja käsittelyn tarkoitukseltaan oikeudellisesti kontrolloimaton rekisteri, joka voisi sisältää laajasti myös arkaluonteisia tietoja. Valiokunnan mukaan on sinänsä selvää, että kerättyjen henkilötietojen käsittely tiettyyn tarkoitukseen edellyttää niiden sisällön arvioimista tar-

Valiokunnan lausunto PeVL 52/2018 vp

koituksen kannalta. Valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että henkilötietojen suoja koskevassa sääntelyssä henkilötietojen käsittelyllä tarkoitetaan myös tietojen keräämistä, mikä on mahdollista vain tiettyyn nimenomaiseen tarkoitukseen. Myös perustuslakivaliokunnan käytännössä on edellä selostetun mukaisesti edellytetty laintasoista sääntelyä rekisteröinnin tavoitteista, tietosisällöistä ja sallituista käyttötarkoituksista. Valiokunta on edellyttänyt erityisesti arkaluonteisten tietojen käsittelyn rajoittamista täsmällisillä ja tarkkarajaisilla laintasoilla säännöksillä vain välttämättömään.

Perustuslakivaliokunta kiinnittää erityistä huomiota siihen, että lakiehdotuksen sotilastiedustelua koskevan 13 §:n perusteluissa (s. 37) viitataan siihen, että sotilastiedustelutehtävien suorittaminen edellyttää laajaa tiedonhankintaa, eikä kaikkien saatavien tietomassojen osalta ole välttämättä mahdollista arvioida välittömästi sitä, onko tieto tehtävän kannalta merkityksellistä vai ei. Momentissa sallittaisiin tietojen tallettaminen väliaikaisesti rekisteriin sen selvittämiseksi, onko tieto merkityksellistä rekisterin käyttötarkoituksen kannalta vai ei. Valiokunta on arvioidessaan sotilastiedustelulakiehdotusta pitänyt säätämisyjärjestyskysymyksenä lakiehdotuksen täydentämistä nimenomaisella säännöksellä yleiseen ja kohdentamattomaan tietoliikenteen seurantaan kohdistuvasta kiellosta (PeVL 36/2018 vp, s. 23, ks. myös PeVL 35/2018 vp, s. 20).

Perustuslakivaliokunta on arvioidessaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa annettavaa lakia katsonut, että säännösehdotukset merkityksellisyyden arvioimisesta mahdollistaisivat poliisin tehtävien kannalta merkityksettömien tietojen keräämisen ja tallettamisen rekisteriin jopa kuuden kuukauden ajaksi, minkä johdosta ehdotetut säännökset käsittelystä tietojen merkityksellisyyden arvioimiseksi oli poistettava lakiehdotuksesta, jotta laki voitiin käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä (PeVL 51/2018 vp, s. 10). Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että nyt ehdotettu sääntely on täsmällisempää.

Lakiehdotuksen 13 §:n 2 momentin mukaan sotilastiedustelurekisteriin saadaan tallettaa vain 1 momentissa tarkoitettuja tietoja myös sen arvioimiseksi, ovatko tiedot merkityksellisiä rekisterin käyttötarkoituksen kannalta. Sallitut tietosisällöt on määritelty näin myös 15 §:n 2 momentissa. Valiokunnan mielestä sääntely ei tästä täsmäntämisestä huolimatta ole sopusoinnussa perustuslain 10 §:n kanssa. Valiokunnan mielestä sotilastiedustelua koskeva 13 §:n 2 momentin tarve vaikuttaisi perustuvan ainakin osin sellaiseen tietoverkkoihin kohdistuvaan yleiseen ja kohdentamattomaan tietoliikenteen seurantaan, jota valiokunta on pitänyt perustuslain 10 §:n 4 momentin vastaisena. Lakiehdotuksen 13 §:n 2 momentin ja 15 §:n 2 momentin säännökset on ehdotetussa muodossa poistettava. Tällainen muutos on edellytyksenä sille, että 1. lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä. Valiokunta huomauttaa, että henkilötietojen käsittelyn perusteiden arvioinnista voidaan perustuslain estämättä säätää esimerkiksi perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 60/2010 vp, s. 4/II—5/I) säädetyin poliisilain 5 luvun 55 §:n kaltaisella tiedon hävittämistä koskevalla sääntelyllä (ks. myös pakkokeinolain 57 § ja PeVL 66/2010 vp, s. 10 sekä PeVL 32/2013 vp, s. 6—7).

Sääntelyn täsmällisyys ja tarkkarajaisuus sekä arkaluonteisten tietojen käsittelyn välttämättömyys

Lakiehdotuksen 2 luvussa säädettäisiin puolustusvoimien pysyvien henkilörekisterien sallitusta tietosisällöstä. Tietosisällöistä ei pääosin säädettäisi yksittäisten henkilötietojen tasolla, vaan lais-

Valiokunnan lausunto PeVL 52/2018 vp

sa säädettäisiin tietoluokista, joihin kuuluvia henkilötietoja rekisteriin saisi tallettaa. Erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen tallettamisesta rekistereihin säädettäisiin kuitenkin yksityiskohtaisemmin.

Lakiehdotuksen 12 §:ssä säädetään sotilastiedustelurekisterin käyttötarkoituksesta. Sotilastiedustelurekisteriä käytetään sotilastiedustelutehtävien suorittamiseksi. Lakiehdotuksen 13 §:n 1 momentin 8 kohdan perusteella sotilastiedustelurekisteriin saadaan tallettaa muun ohella matkustamiseen liittyviä tietoja sekä 14 kohdan perusteella tiedustelumenetelmillä hankitut henkilön toimintaa ja käyttäytymistä koskevat tiedot. Säännösten keskinäinen suhde ei ole selvä, vaikka 13 §:n perusteluissa (s. 36) viitataan siihen, että kaiken rekisteriin talletettavan tiedon tulisi olla rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeellista.

Perustuslakivaliokunta on vastaavassa asiayhteydessä pitänyt rekisterisääntelyn yleisluonteisuutta tavallaan ymmärrettävänä (PeVL 51/2002 vp, s. 2/II). Nyt ehdotetun sääntelyn sanamuoto jättää kuitenkin eräiltä osin täysin avoimeksi sen, millaisia tietoja olisi tältä osin mahdollista käsitellä. Matkustamiseen liittyvät tiedot kattaisivat käytännössä kaikki tilanteet, joissa henkilö käyttää perustuslain 9 §:ssä suojattua liikkumisvapauttaan. Erityisen ongelmallisena voidaan pitää 14 kohdan toimintaa ja käyttäytymistä koskevat tiedot sisältävää mainintaa, joka sanamuodon mukaisena kattaa käytännössä koko yksityisen henkilön elinpiirin. Tällaisiin tietoihin voi sisältyä arkaluonteisia tietoja. Sääntelyä on välttämätöntä täsmentää esimerkiksi rajaamalla tietojen käsittely selkeästi ja säädösperustaisesti sellaiseen matkustamiseen, toimintaan ja käyttäytymiseen, jota koskevien tietojen käsittelyä voidaan pitää puolustusvoimien toimivaltuuksien kannalta välttämättömänä (ks. myös PeVL 51/2018 vp). Tällainen muutos on edellytyksenä sille, että 1. lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä. Vastaava säätämisyjärjestyskannanotto kohdistuu myös 1. lakiehdotuksen 15 §:n 1 momentin 8 ja 14 kohtaan.

Lakiehdotuksen 16 §:n 1 momentin mukaan puolustusvoimat saisi perustaa tilapäisen tai muun henkilörekisterin, jos se on tarpeen kyseisessä momentissa lueteltujen tehtävien suorittamiseksi. Pykälän 2 momentin mukaan rekisteriin saisi tallettaa tehtävän suorittamisen kannalta tarpeellisia henkilötietoja. Erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen käsittely olisi kuitenkin saluttua vain, jos se on välttämätöntä rekisterin käyttötarkoituksen kannalta.

Esityksen perusteluiden (s. 39) mukaan tarkoituksena on säilyttää tarpeellisin osin nykyinen oikeustila ja mahdollisuus käsitellä henkilötietoja siltä osin kuin 3—15 § tai muualla laissa olevat säännökset eivät kattaisi kaikkia Puolustusvoimien käsittelytarpeita. Perustuslakivaliokunnan mielestä ehdotettu säännös tekee tyhjäksi lakiehdotuksen 2 luvun sääntelyn sallituista tietosisällöistä. Perustuslakivaliokunnan käytännössä on edellä selostetun mukaisesti edellytetty laintasoista sääntelyä rekisteröinnin tavoitteista, tietosisällöistä ja sallituista käyttötarkoituksista. Hallituksen esityksen 1. lakiehdotuksen 16 §:ää on täsmennettävä olennaisesti esimerkiksi perusteluissa viitattujen rekisterien tietosisällöllä ja käsittelyn tarkoituksilla tai se on poistettava lakiehdotuksesta. Tällainen muutos on edellytyksenä sille, että 1. lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Valiokunnan lausunto PeVL 52/2018 vp

Tietojen luovuttaminen

Lakiehdotuksen 32 §:ssä säädetään tiedustelutiedon luovuttamisesta toiselle valtiolle tai kansainväliselle järjestölle. Päätettäessä tietojen luovuttamisesta on otettava huomioon henkilötietoja vastaanottavan valtion ihmisoikeustilanne, luovutuksen merkitys Suomen kansainvälisille suhteille sekä Suomea sitovat kansainväliset sopimukset ja muut velvoitteet. Lisäksi on otettava huomioon henkilötietoja vastaanottavan valtion tietosuojan taso ja luovutuksen merkitys rekisteröidyn oikeuksille.

Säännöksen perusteluissa (s. 48) viitataan siihen, että ennen tietojen luovuttamista tulisi siten varmistua muun muassa siitä, ettei rekisteröity voi joutua luovutettavien tietojen johdosta kidutuksen tai muun epäinhimillisen kohtelun kohteeksi. Tiedustelutiedon luovuttamisesta päätettäessä tulisi muutenkin erityisesti varmistaa, ettei tiedon luovuttaminen vaaranna suoraan tai välillisesti rekisteröidyn perus- ja ihmisoikeuksia. Perustuslakivaliokunta pitää säännöstä perusteltuna.

Perustuslakivaliokunta on katsonut, että perustuslain 9 §:n 4 momentin kiellosta karkottaa ulkomaalaista, jos häntä tämän vuoksi uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus tai muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu, seuraa valiokunnan käsityksen mukaan myös sellainen tulkintavaikutus, että tietojen luovuttaminen ei ole sallittua, jos niiden käyttäminen voi johtaa esimerkiksi kuolemanrangaistukseen tuomitsemiseen tai jo tuomitun rangaistuksen täytäntöönpanoon (PeVL 51/2002 vp). Valiokunta on lisäksi tiedustelulakien arvion yhteydessä pitänyt säätämisyjärjestyskysymyksenä kansainvälistä tietojen vaihtoa koskevan sääntelyn täydentämistä siten, että siitä ilmenee säädösperustaisesti ja nimenomaisesti kieltä luovuttaa tietoja sellaisille valtioille, joiden voidaan katsoa syyllistyvän järjestelmällisiin ihmisoikeusloukkauksiin tai joissa tiedonhankintakeinot eivät noudata kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa vahvistettuja standardeja. Rajaus voitiin valiokunnan mielestä toteuttaa esimerkiksi säännökseen otettavalla viittauksella siihen, että tietojen luovuttamisessa ja vastaanottamisessa on noudatettava Suomea velvoittavia kansainvälisiä sopimuksia, ja kieltämällä nimenomaisesti kansainvälinen yhteistyö ja tietojen vaihto, jos on perusteltua aihetta epäillä, että jotakin henkilöä tämän yhteistyön tai tietojen luovuttamisen vuoksi uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus, muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu, vaino, mielivaltainen vapaudenriisto tai epäoikeudenmukainen oikeudenkäynti (PeVL 35/2018 vp, s. 25–26, PeVL 36/2018 vp, s. 28). Valiokunnan mielestä sääntelyä on syytä täydentää tällaisella nimenomaisella kiellolla (ks. myös PeVL 51/2018 vp). Tällainen muutos on edellytyksenä sille, että 1. lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä. Vastaava säätämisyjärjestykseen vaikuttava huomio koskee myös 31 §:ää.

Säilytysajat

Henkilötietojen säilytysajoista säädettäisiin 5 luvussa. Lakiehdotuksen 43 §:ssä säädetään henkilötietojen poistamisesta sotilastiedustelurekisteristä. Rekisteröityä koskevat henkilötiedot poistetaan sotilastiedustelurekisteristä viimeistään 50 vuoden kuluttua viimeisen tiedon merkitsemisestä. Lakiehdotuksen 44 §:ssä säädetään henkilötietojen poistamisesta turvallisuustietorekisteristä. Rekisteröityä koskevat henkilötiedot poistetaan turvallisuustietorekisteristä viimeistään 25 vuoden kuluttua viimeisen tiedon merkitsemisestä. Joidenkin henkilöiden kohdalla säilytetyksi voi tulla siis hyvin pitkän aikavälin tietoja, jos uusia tietoja säännöllisesti lisätään.

Valiokunnan lausunto PeVL 52/2018 vp

Perustuslakivaliokunnan mukaan tietojen pysyvä säilyttäminen ei ole henkilötietojen suojan mukaista, ellei siihen ole tietojärjestelmän luonteeseen tai tarkoitukseen liittyviä perusteita (ks. PeVL 31/2017 vp). Valiokunta on pitänyt myös viiden vuoden säilytysaikaa arkaluonteisten tietojen osalta pitkänä (PeVL 13/2017 vp, s. 6) ja korostanut, että mitä pidemmäksi tietojen säilytysaika muodostuu, sitä olennaisempaa on huolehtia tietoturvasta, tietojen käytön valvonnasta ja rekisteröidyn oikeusturvasta (PeVL 28/2016 vp, s. 7). Puolustusvaliokunnan on syytä tarkastella, ovatko näin pitkät säilytysajat tarpeen, ja rajoittaa erityisesti arkaluonteisten henkilötietojen säilytysaikoja välttämättömään säilytyksen tarkoituksen kannalta.

Hallituksen esityksen perusteluissa (s. 54) viitataan siihen, että tietojen käsittelyn perustetta ja tarpeellisuutta tulisi kuitenkin henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetun lain 6 §:n nojalla arvioida viiden vuoden välein jo ennen kuin 50 vuoden enimmäisaika on täyttynyt. Viitatus lainkohdan mukaan henkilötietojen säilyttämisen tarpeellisuutta on arvioitava vähintään viiden vuoden välein, jollei henkilötietojen säilytysajoista muualla toisin säädetä. Rikosasioiden tietosuojalain säännöksellä on sen perusteluiden (HE 31/2018 vp, s. 39) mukaan tarkoitus varmistaa, että henkilötietojen säilyttämisen tarpeellisuus arvioidaan säännöllisesti myös siinä tapauksessa, ettei erityislainsäädännössä ole erityisiä säännöksiä säilytyksen tarpeellisuuden arvioimisesta. Puolustusvaliokunnan on syytä varmistua 6 §:n sovellettavuudesta ja tarvittaessa täydentää yli viiden vuoden säilytysajan mahdollistavia lakiehdotuksen 5 luvun säännöksiä vastaavalla arviointivelvollisuudella.

Tietosuojarikos

Lakiehdotukseen ei sisälly viittausta rikoslain 38 luvun 9 §:n tietosuojarikosta koskevaan säännökseen. Tietosuojarikosta koskevan säännöksen 1 momentin 4 kohdan mukaan rangaistavaa on säännöksessä tarkemmin yksilöity henkilötietojen käsittelyä koskevan muun lain vastainen toiminta. Myös säännöksen 2 momentti koskee henkilötietojen käsittelyä koskevan muun lain vastaista toimintaa. Säännös on perustuslain 8 §:ssä tarkoitettujen rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen kannalta ongelmallinen, koska siinä ei tarkemmin yksilöidä niitä henkilötietojen käsittelyä koskevia muita lakeja, joiden vastainen toiminta voi tulla tietosuojarikoksena rangaistavaksi (ks. PeVL 14/2018 vp, s. 21—22).

Tietosuojarikosta koskeva säännös on niin sanottu blankorikossäännös. Laillisuusperiaatteeseen liittyvistä syistä blankorangaistussäätelyyn on ollut syytä suhtautua torjuvasti (esim. PeVL 10/2016 vp, s. 8, PeVL 31/2002 vp, s. 3, PeVL 15/1996 vp, s. 2/II ja PeVL 20/1997 vp, s. 3/II). Perusoikeusuudistuksen yhteydessä valiokunta korosti, että blankosäätelyn osalta tavoitteena tulee olla, että niiden edellyttämät valtuutusketjut ovat täsmällisiä, rangaistavuuden edellytykset ilmaisevat aineelliset säännökset ovat kirjoitetut rikossäännöksiltä vaaditulla tarkkuudella ja nämä säännökset käsittävistä normistosta käy ilmi myös niiden rikkomisen rangaistavuus sekä kriminalisoinnin sisältävässä säännöksessä on jonkinlainen asiallinen luonnehdinta kriminalisoitavaksi tarkoitettusta teosta (PeVM 25/1994 vp). Tuoreemmassa käytännössään valiokunta on pitänyt blankorikossäätelyn täsmentämistä edellytyksenä lakiehdotuksen käsittelylle tavallisen lain säätämisenjärjestyksessä (PeVL 10/2016 vp, s. 8—9). Myös tilanteessa, jossa säännöksessä luetellaan niitä tekotapoja, jotka voivat tulla rangaistaviksi, säätelyä on perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan ollut täsmennettävä viittaussäännöksiä ja rikoksen tunnusmerkistötekijöitä tarkentamalla (PeVL 14/2018 vp, s. 21—22). Valiokunnan käsityksen mukaan henkilötietojen käsittelys-

Valiokunnan lausunto PeVL 52/2018 vp

tä puolustusvoimissa annettava laki on sellainen "henkilötietojen käsittelyä koskeva muu laki", jota tarkoitetaan rikoslain 38 luvun 9 §:n 1 momentin 4 kohdassa. Lakiehdotusta on täydennettävä viittauksella rikoslain tietosuojarikosta koskevaan säännökseen.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Perustuslakivaliokunta esittää,

että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyksessä, 1. lakiehdotus kuitenkin vain, jos valiokunnan syrjäntäkiellosta sekä 13, 15, 16, 31 ja 32 §:stä tekemät valtiösääntöoikeudelliset huomautukset otetaan asianmukaisesti huomioon.

Helsingissä 11.1.2019

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Annika Lapintie vas
varapuheenjohtaja Tapani Tölli kesk
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Ilkka Kantola sd
jäsen Kimmo Kivelä sin
jäsen Mia Laiho kok
jäsen Markus Lohi kesk
jäsen Leena Meri ps
jäsen Juha Rehula kesk
jäsen Wille Rydman kok
jäsen Ville Skinnari sd
jäsen Kaj Turunen kok
varajäsen Johanna Ojala-Niemelä sd (osittain)

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mikael Koillinen